

නියදවන රාජමහ විහාරයෙහි පුරාවිද්‍යාත්මක වැදගත්කම

දනුශිකා කරංගනී සෙනවිරත්න

පුරාවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
danushika1217@gmail.com

ඓතිහාසික හා පුරාවිද්‍යාත්මක වශයෙන් වැදගත් වන ස්ථානයක් වශයෙන් වයඹ පළාතේ කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ පොල්පිතිගම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ අංක 358 දරන නියදවන ග්‍රාම නිළධාරී වසමේ පිහිටි 'නියදවන රාජමහ විහාරය' හඳුන්වාදිය හැකිය. වලගම්බා රජු විසින් ඉදිකරන ලද ලෙන් තුනකින් යුතු විහාර ස්ථානයක් වශයෙන් නියදවන රාජමහ විහාරය සැලකෙයි. විහාරස්ථානයේ ස්වභාවය සැලකිල්ලට ගනිමින් එය නුවර යුගයේ මුල්භාගයේ දී ඉදිකෙරුණු බව පිළිගනු ලබයි. වෙසෙසින්ම මහනුවර යුගයට අයත් සිතුවම් දක්නට ලැබීම මෙම විහාරයෙහි සුවිශේෂිත වැදගත්කම ලෙස සැලකිය හැකිය. ඒ අනුව ජාතක කතා, බුද්ධ චරිතයේ විවිධ අවස්ථා, රහතන් වහන්සේලා, දේව රූප යනාදිය එම සිතුවම් අතර ප්‍රධාන වේ. එමෙන් ම අනෙක් වැදගත් අංගය වශයෙන් ප්‍රතිමා හඳුන්වා දිය හැකි අතර මෙම ප්‍රතිමා සම්ප්‍රදාය ද මහනුවර යුගයට ම අයත් වන බව පෙන්වාදිය හැකිය. එහි දී බුද්ධ ප්‍රතිමා, දේව ප්‍රතිමා ඇතුළු ප්‍රතිමා තිස්පහකින් මෙම විහාරය සමන්විත වන බව ගම්‍යමානවේ. තවදුරටත් සලකා බලන කළ නියදවන විහාරය ලෙන් විහාරයක් වීම ද පුරාවිද්‍යාත්මක වශයෙන් වැදගත් කරුණක් වශයෙන් පෙන්වාදිය හැකි ය. ඒ අනුව විශාල ගල් තලාවක් මත ඉදිකර ඇති ගල් ලෙන් තුනකින් මෙම විහාරය සමන්විත වේ. එමෙන් ම මෙම ස්ථානය සම්බන්ධව පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සංරක්ෂණ කටයුතු සිදුකර තිබේ. මෙම නියදවන විහාරයෙහි පුරාවිද්‍යාත්මක වටිනාකම සම්බන්ධව අධ්‍යයනය කිරීම අරමුණු කරගනිමින් මෙම පර්යේෂණය සිදු කළ අතර අදාළ ස්ථානයට ගොස් ඒ පිළිබඳ විමර්ශනය කිරීම හා පුරාවිද්‍යාත්මක වාර්තා ආශ්‍රයෙන් තොරතුරු ලබාගැනීම ප්‍රධාන වශයෙන් සිදු කරන ලදී. එහිදී මෙම විහාරය හා සම්බන්ධව මහනුවර යුගයට අයත් සාධක පවතින බව තහවුරු විය. මෙම විහාරයේ සිතුවම් හා මූර්ති සඳහා විධිමත් වූ සංරක්ෂණ ක්‍රමවේදයක් ක්‍රියාත්මක විය යුතු ය. එමෙන් ම විහාරයේ ප්‍රතිමා ආදිය නිදන් සොරු විසින් විනාශයට පත් කරන හෙයින් විහාරය පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම් හරහා පුරාවිද්‍යාත්මක උරුමයන් ආරක්ෂා කිරීමට පියවර ගත යුතු ය.

ප්‍රමුඛ පද : මහනුවර යුගය, සිතුවම්, ප්‍රතිමා, සංරක්ෂණය